

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome

Meistaru iela 10-502, Rīga, LV-1050, tālr. 27343432, e-pasts seplp@seplp.lv, www.seplp.lv

Rīgā, 30.06.2026.

Nr. 22/6-3

Atzinums par 2026. gada 22. maijā LTV1 raidījumā “Panorāma” pārraidītajā sižetā izmantotajiem attēliem

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds (turpmāk arī – ombuds) 2026. gada 8. jūnijā saņēma [...] (turpmāk – Iesniedzējs) 2026. gada 8. jūnija iesniegumu “Sūdzība par Latvijas Televīzija” (turpmāk – Iesniegums), kurā ombuda uzmanība tiek vērsta uz 2026. gada 22. maijā VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” (turpmāk - LSM) ziņu portālā “LSM.lv” publicēto rakstu “KNAB izmeklēšana trīs slimnīcu darbu nav ietekmējusi; ministrijā bažas par nozares reputāciju” (turpmāk – Raksts), kam pievienots 2026. gada 22. maijā programmas “LTV1” ietvaros raidījumā “Panorāma” pārraidītais sižets “KNAB turpina izmeklēt iespējamu korupciju slimnīcās” (turpmāk – Sižets). Iesniedzējs informē, ka Sižetā ir izmantoti divi vizuālie materiāli, kuros attēlota 2025. gada oktobrī Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīcas (turpmāk – TOS) Mugurkaula ķirurģijas centrā atklātā operāciju zāle.

Iesniedzējs norāda, ka Sižetā izmantotā vizualizācija – TOS operāciju zāles attēli – slimnīcas darbiniekiem, plašākai ārstu kopienai un pacientiem liek uzdot pamatotus jautājumus par Mugurkaula ķirurģijas centra un konkrētās operāciju zāles saistību ar sižetā vēstīto par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (KNAB) veiktajām procesuālajām darbībām TOS.

Iesniedzējs skaidro: *Lai arī pats sižets neattiecās un neatsaucās uz šo konkrēto telpu vai tajā esošo inventāru, tieša operāciju zāles parādīšana ir radījusi personīgas sekas [...] darbiniekiem, ar kuriem šī operāciju zāle profesionālās aprindās tiek saistīta.*

Iesniedzējs Iesniegumā aicina *LTV žurnālistus atbildīgāk izvērtēt ziņu sižeta satura elementu atbilstību un proporcionalitāti galvenajam satura mērķim. Ja raksts tiek veidots par iestādi*

kopumā, tad sižetam un tajā izmantotajiem vizuālajiem elementiem skaidri jāatspoguļo un jāvedina skatītāju pievērst uzmanību tieši pašai iestādei, nevis ļoti konkrētai iestādē esošai telpai, kas nozares ietvaros ir viegli sasaistāma ar konkrētiem cilvēkiem. Personības identificējošu informāciju satur ne vien sacītais, bet arī attēli un videomateriāli.

Iepazīstoties ar Iesniegumā norādīto Rakstu un Sižetu, ombuds pieņēma lēmumu veidot atzinumu par Sižetā izmantotās vizualizācijas atbilstību VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” Redakcionālajās vadlīnijās noteiktajām prasībām.

Par šo lēmumu Iesniedzējs tika informēts ar 2026. gada 9. jūnija elektroniskā pasta vēstuli.

Lai sagatavotu atzinumu, ombuds laika periodā no 2026. gada 9. jūnija līdz 30. jūnijam:

- iepazīnās ar Rakstu “KNAB izmeklēšana trīs slimnīcu darbu nav ietekmējusi; ministrijā bažas par nozares reputāciju”;

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/22.05.2026-knab-izmeklesana-tris-slimnicu-darbu-nav-ietekmejusi-ministrija-bazas-par-nozares-reputaciju.a648408/>.

- iepazīnās ar Sižeta saturu (raidījuma ierakstā Sižets skatāms no 01:20 līdz 05:29 minūtei);

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://replay.lsm.lv/lv/skaties/ieraksts/ltv/376644/panorama>.

- iepazīnās ar 2025. gada 10. oktobra rakstu ziņu portālā “LSM.lv” “Traumatoloģijas slimnīcā atklāj jaunu mugurkaula ķirurģijas operāciju zāli”;

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/10.10.2025-traumatologijas-slimnica-atklaj-jaunu-mugurkaula-kirurgijas-operaciju-zali.a617916/>.

- 2026. gada 11. jūnijā nosūtīja jautājumus LTV Ziņu dienesta direktorei Ivetai Elksnei un LSM galvenajai redaktorei Anitai Braunai, un 2026. gada 25. jūnijā saņēma atbildes uz tiem.

Izvērtējot iesniegumu, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

konstatē:

[1] Par Sižetā izmantotajiem vizuālajiem materiāliem.

Ombuds konstatēja, ka Sižetā no tā 02:24 līdz 02:31 minūtei stāstījuma vizualizācijai tiek izmantoti divi attēli, kas ataino 2025. gada oktobrī TOS Mugurkaula ķirurģijas centrā atklāto operāciju zāli. Ombuds pieņem, ka abi attēli ir uzņemti saistībā ar TOS operāciju zālēs atklāšanu un 2025. gada 10. oktobrī ziņu portālā “LSM.lv” publicēto rakstu “Traumatoloģijas slimnīcā atklāj

jaunu mugurkaula ķirurģijas operāciju zāli”. Ombuds arī pārlicinājās, ka, lietojot tīmekļa meklēšanas vai mākslīgā intelekta rīkus un jautājot par attēlos redzamo, tiek iegūta viennozīmīga norāde uz TOS operāciju zāli.

Ombuds arī konstatēja, ka Sižetā, vēstot par KNAB kriminālprocesiem saistībā ar trīs ārstniecības iestāžu iepirkumiem, stāstījuma vizualizācijai galvenokārt tiek izmantoti videomateriāli, kuros redzamas šo iestāžu ēku fasādes, uzņemšanas nodaļas un precīzi neidentificējamu vietu kadri, kuros redzamais ļauj vispārēji raksturot ārstniecības iestādes. Vienīgie Sižetā lietotie konkrētu ārstniecības telpu un ārstniecības iekārtu attēli ir jau pieminētie TOS operāciju zāles attēli. Ombuds pieļauj, ka tieši šie attēli ir radījuši iespaidu, ka KNAB veiktās procesuālās darbības attiecas tieši uz TOS Mugurkaula ķirurģijas centra jaunatklāto operāciju zāli.

[2] Par ombuda kompetenci.

Ņemot vērā Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likuma (turpmāk – SEPLPL) 18. panta pirmajā daļā ombudam noteikto kompetenci pārraudzīt sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu sniegto pakalpojumu atbilstību SEPLPL 1. pantā noteiktajam mērķim un 3. pantā noteiktajiem sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincipiem, kas izvērsti LSM pašregulējošajos dokumentos – VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” Redakcionālajās vadlīnijās¹ (turpmāk – LSM Redakcionālās vadlīnijas) un VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” Rīcības un ētikas kodeksā² – ombuda funkcijās ir pārraudzīt un sniegt savus atzinumus par to, vai LSM saturā (raidījumu, sižetu, rakstu) un tā veidošanas laikā veiktās žurnālistiskās darbības un pieņemtie redakcionālie lēmumi atbilst profesionālās darbības principiem un ētikas prasībām.

Ievērojot minēto, šī iesnieguma kontekstā ombuda iespējās ir sniegt atzinumu par Sižetā izmantoto vizualizāciju atbilstību šādām LSM pašregulējošajām prasībām:

- 1) LSM Redakcionālo vadlīniju 1.4. punktā “LSM darbības profesionālie principi” noteiktajam LSM darbības profesionālajam principam **Precizitāte**:

LSM sniedz pārbaudītu un iespējami precīzu informāciju, nedrīkst apzināti maldināt auditoriju, sagrozīt vai izdomāt faktus..

- 2) LSM Redakcionālo vadlīniju 1.4. punktā “LSM darbības profesionālie principi” noteiktajam

¹ Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti: <https://ltv.lsm.lv/satura-veidosana/sabiedrisko-mediju-redakcionalas-vadlinijas>.

² Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti <https://ltv.lsm.lv/satura-veidosana/latvijas-sabiedriskas-medija-ricibas-un-etikas-kodekss>.

LSM darbības profesionālajam principam **Objektivitāte**:

LSM satura izklāstā balstās uz faktiem, izmanto informāciju, kas palīdz saprast kontekstu, un gādā, lai izskan tematam, žanram vai raidījuma formātam būtiskie argumenti un viedokļi.

Nav pieļaujama tendenciozitāte satura izklāstā, ziņu vai materiāla izkārtojumā, balsis intonācijā vai vārdu izvēlē.

Skaņu un attēlu nedrīkst izmantot veidā, kas izkropļo notikumu vai patieso situāciju.

[3] Par LSM galvenās redaktora sniegtajām atbildēm uz ombuda uzdotajiem jautājumiem.

Uz ombuda 2026. gada 11. jūnijā rakstiski uzdotajiem jautājumiem LSM galvenā redaktore Anita Brauna sniedza šādas atbildes [visi izcēlumi atbilžu tekstā mani – E.A.]:

- 1) par LTV Ziņu dienesta rīcībā esošo informāciju, ka KNAB veiktās procesuālās darbības Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīcā ir saistītas ar Mugurkaula ķirurģijas centra operāciju zāli;**

LTV Ziņu dienesta rīcībā nav informācijas, kas liecinātu, ka KNAB veiktās kriminālprocesuālās darbības Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīcā būtu tieši saistītas ar konkrēto Mugurkaula ķirurģijas centra operāciju zāli. Sižeta mērķis nebija vēstīt par šo konkrēto slimnīcas struktūrvienību vai tās personālu.

- 2) par redakcionālo pamatojumu izmantot 2026. gada 22. maija sižetā vizuālos materiālus no 2025. gada 10. oktobra sižeta.**

*Izvēloties vizuālos materiālus sižetam par KNAB izmeklēšanu trīs lielās Latvijas slimnīcās, mērķis bija nodrošināt **maksimāli neitrālu, vispārinātu vizuālo fonu, kas ilustrē slimnīcu vidi**, nevis konkrētus pārkāpumus vai personas. Izmantotajos arhīva kadros no operāciju zāles nebija redzams neviens cilvēks - ne pacienti, ne medicīnas personāls, kā arī nebija redzami specifiski iestādes logo, nosaukumi vai norādes, kas **plašākai auditorijai ļautu kadru viennozīmīgi sasaistīt tieši ar TOS Mugurkaula ķirurģijas centru**. Skatītājam bez specifiskām nozares zināšanām šie kadri vizuāli asociējas ar universālu, modernu slimnīcas vidi. Minētie kadri montāžā mijās ar arhīva kadriem no Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas un Vidzemes slimnīcas, tādējādi vēl vairāk vispārinot vizuālo vēstījumu un **nevēršot fokusu uz vienu konkrētu iestādi vai telpu**.*

*Mēs saprotam, ka nozares profesionāļi vai cilvēki, kas tieši saistīti ar konkrēto iestādi, var atpazīt specifiskas telpu detaļas un aparatūru, bet veidojot materiālu **redakcijai nebija ne nodoma, ne***

pamata sasaistīt korupcijas riskus tieši ar šo konkrēto operāciju zāli vai tajā strādājošajiem mediķiem. Konkrētajā gadījumā ir ievērots samērīguma princips, jo plašākai auditorijai šie kadri nesaturēja un nevarēja saturēt identificējošu informāciju, taču LTV Ziņu dienests turpmāk rūpīgi sekos šādu arhīva materiālu izvēlei, kas var radīt nepamatotas asociācijas.

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons
secina:

[4] Par redakcionālo lēmumu Sižeta vizualizācijā izmantot operāciju zāles attēlus.

Vizualizācijām ir būtiska ietekme uz informācijas uztveri, pieņēmumu, minējumu un priekšstatu veidošanos, tādējādi, izvēloties foto vai video materiālus, ir būtiski pārdomāt kontekstu jeb ziņas saturu. Šajā gadījumā ziņas galvenais vēstījums bija par iespējami koruptīvām darbībām, kas atbilst sabiedriski nozīmīgai un sensitīvai tēmai, tāpēc žurnālistiem ir īpaši jāpievērš uzmanība tam, lai izmantotie vizuālie materiāli būtu kontekstuāli precīzi un nemaldinātu auditoriju. Šādos gadījumos vizualizācijas nav tikai ilustratīvs elements, bet gan būtiska ziņu satura sastāvdaļa, kas ietekmē auditorijas priekšstatu par notikumu un tajā iesaistītajām personām.

Ombudam nav pamata apšaubīt LSM galvenās redaktora atbildēs sniegto skaidrojumu, ka redakcijai nebija ne nodoma, ne pamata sasaistīt korupcijas riskus tieši ar šo konkrēto operāciju zāli vai tajā strādājošajiem mediķiem, ka vizualizācijas mērķis bija nodrošināt maksimāli neitrālu, vispārinātu vizuālo fonu, kas ilustrē slimnīcu vidi, nevis konkrētus pārkāpumus vai personas. Tomēr ombudam šķiet diskutabls redakcionālais apsvēruma un apgalvojums, ka Sižetā **plašākai auditorijai** izmantotie vizualizācijas materiāli neliek KNAB procesuālās darbības sasaistīt tieši ar TOS Mugurkaula ķirurģijas centru.

Šādu redakcionālo apsvērumu ļauj apšaubīt arī fakts, ka abi operācijas zāles attēli ir vienīgie Sižetā izmantotie vizualizācijas materiāli, kas vēsta par ļoti konkrētu, turklāt – **jaunatklātu** telpu ārstniecības iestādē. Sižets vēsta, ka kriminālprocesi ir saistīti ar ārstniecības iestāžu amatpersonu iespējamu prettiesisku vienošanos ar konkrētiem **medicīnas preču piegādātājiem** par to uzvaru četros publiskos iepirkumos. Veselības ministrs Hosams Abu Meri Sižetā izklāsta apsvērumus, ka iepirkumos, kuros ir piesaistīts **Eiropas Savienības līdzfinansējums**, medicīnas preču piegādes cenas nereti ir augstākas, kas rada pamatu aizdomām par korupcijas riskiem, un Veselības ministrija ir piekritusi sadarbībai ar Eiropas Prokuratūru.

Savukārt 2025. gada 10. oktobra rakstā “Traumatoloģijas slimnīcā atklāj jaunu mugurkaula ķirurģijas operāciju zāli” ir teikts, ka operāciju zāle *tapusi Eiropas Reģionālās attīstības fonda*

(ERAF) līdzfinansētā projekta “Ārstniecības infrastruktūras attīstība VSIA Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīca” ietvaros. ERAF finansējums bija 85%, valsts finansējums – 13,57%, slimnīcas līdzfinansējums – 1,43%. Kopējās izmaksas bija: robotizētā mugurkaula navigācijas sistēma un instrumenti – 2 740 000 eiro, operāciju zāles remonts – 181 000 eiro. [izcēlumi mani – E.A.]

Iepriekš minētais informētu Sižeta skatītāju mudina veikt loģiski iespējamu secinājumu, ka Sižetā minētās KNAB procesuālās darbības ir saistītas tieši ar šīs operāciju zāles aprīkojuma iegādi. Līdz ar to jautājums ir par to, cik liels ir šādu informētu skatītāju skaits – vai tā ir vai nav *plašāka auditorija?*

Ombuds pieļauj, ka vairāk kā 600 TOS darbiniekiem un īpaši – Mugurkaula ķirurģijas centra personālam – operāciju zāles atklāšana pagājušā gada rudenī bija nozīmīgs notikums, bet šīs zāles attēlu esamība Sižetā, kas veidots par iespējamām koruptīvām darbībām, ļoti iespējams, liek pieņemt, ka iespējamās nelikumības attiecas tieši uz šīs zāles aprīkojuma iegādi. Informēto skatītāju lokam vēl varētu pieskaitīt tos Latvijas mediķus, kas ir specializējušies mugurkaula saslimšanas un traumu ārstniecībā (neiroķirurgi, ortopēdi-traumatologi, vertebrologi), un kuri kā profesionāļi ir informēti par jaunās operāciju zāles esamību un tās iespējam. Informēti skatītāji varētu būt arī pacienti, kuri kopš operāciju zāles atklāšanas ir bijuši Mugurkaula ķirurģijas centrā, un vēl daudzu visu pieminēto informēto skatītāju ģimenes locekļi, draugi, paziņas. Lai izvairītos no spekulācijām un nevajadzīgiem aprēķiniem, var pieņemt, ka informētu skatītāju potenciālais loks varētu būt kādas 1000 personas, no kurām viena daļa, protams, LSM saturu, iespējams, nemaz nepatērē. Salīdzinot ar LSM raidījuma “Panorāma” kopējo auditoriju (vidēji 100 000 cilvēku), šāds skaits, protams, šķiet maznozīmīgs, un ir apzīmējama kā “šaurākā”, nevis “plašākā” auditorija.

Tomēr, vērtējot Sižeta vizualizāciju žurnālistikas profesionālo principu aspektā, ir būtiski apzināties arī “šaurākās auditorijas” uztveri. Jāpiebilst, ka šajā gadījumā “plašākā auditorija” informatīvi neko nezaudētu, ja Sižetā abi minētie attēli netiktu iekļauti, un vizualizācija aprobežotos vienīgi ar TOS ēku un vispārējas nozīmes telpu vai ārstniecības iestādes vides atainojumu. Protams, ir jāņem vērā arī tas apstāklis, ka, izņemot Uzņemšanas nodaļas ēku, TOS nevar lepoties ar modernām un reprezentablām ēkām, kuru būvniecība vien Latvijā tradicionāli tiek skatīta korupcijas risku kontekstā.

Ombuds secina, ka, lai gan Sižeta veidotāju nodoms nav bijis sasaistīt TOS operāciju zāli ar iespējamajiem korupcijas riskiem, tomēr informētajai “šaurākajai auditorijai” šāda sasaiste var

veidoties, apkopojot Sižetā redzamo informāciju un šai auditorijai zināmo informāciju. Ombuds uzskata, ka šādu “šaurākās auditorijas” uztveri varēja iepriekš paredzēt un novērst.

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

atzīst:

[5] Ombuds atzīst, ka, iekļaujot Sižetā TOS Mugurkaula ķirurģijas centra operāciju zāles attēlus, LSM savu iespēju robežās nav pilnībā ievērojis LSM Redakcionālo vadlīniju 1.4. punktā noteiktos LSM darbības profesionālos principus *objektivitāte* un *precizitāte*.

Abu attēlu lietojums Sižetā rada informētajai “šaurākajai” LSM auditorijai maldinošu priekšstatu par TOS operāciju zāles aprīkojuma iepirkuma saistību ar Sižetā vēstīto par KNAB veiktajām procesuālajām darbībām TOS. Lai arī šādas saistības veidošana noteikti nav bijusi Sižeta veidotāju iecere, daļā auditorijas abu attēlu lietojums var radīt iespaidu par apzinātu šādas saiknes veidošanu, jo šajā gadījumā ir būtisks ziņas konteksts – sociāli nozīmīgais aspekts.

Ombuds nesaskata redakcionālu pamatojumu abu attēlu lietojumam Sižetā un pieļauj, ka to iekļaušana Sižetā ir neapzināti pieļautas paviršības rezultāts.

Ir jāņem vērā, ka LSM “plašākā auditorija” nav homogēna grupa, bet gan heterogēna kopa, ko veido neskaitāmas “šaurāko auditoriju” vienības, no kurām katrai ir pieejama kāda specifiska informācija, kas liek vispārējai auditorijai paredzēto informāciju uztvert citādāk. Ja LSM neprognozēs un neņems vērā šo “šaurākās auditorijas” uztveres specifiku, pastāv risks zaudēt šo grupu uzticēšanos medijam, kas agri vai vēlū var radīt “plašākās auditorijas” skaita samazinājumu.

Vienlaikus ombuds atzinīgi novērtē to, ka LTV Ziņu dienests apzinās šos riskus un ir apņēmies turpmāk rūpīgi sekot arhīva materiālu izvēlei, veidojot saturu, lai tādējādi daļā auditorijas neradītu maldinošus priekšstatus un secinājumus.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas

līdzekļu ombuds

(paraksts)*

Edmunds Apsalons

*DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR
LAIKA ZĪMOGU